

olan kesimlerin başında yetimler gelmektedir. Çünkü bunlar en yakın koruyucularını yitirmişlerdir, bu sebeple de genellikle maddî ihtiyaç içindedirler. Çalışıp hayatlarını kazanacak imkânları da bulunmamaktadır. Özellikle savaş durumlarında çok sayıda çocuk yetim kalır. Bir hayat kitabı olan Kuran’n, bu toplumsal gerçeği görmezlikten gelmiş olması düşünülemez. Mâûn Sûresinde, ahireti inkâr eden bir kimsenin nitelikleri arasında yetime kötü davranmanın zikredilmesi, İslam’n yetime bakış açısını ortaya koyması bakımından dikkat çekicidir:

أَرَأَيْتَالَّذِييُكَذِّبُبِالدِّينِ {1}فَذَلِكَالَّذِييَدُعُّالْيَتِيمَ {2}وَلَايَحُضُّعَلَىطَعَامِالْمِسْكِينِ {3} “Gördün mü, o hesap ve ceza gününü yalanlayanı! İşte o, yetimi itip kakan, yoksula yedirmeyi özendirmeyen kimsedir.” (Mâûn 107/1-3) Yine Fecr Sûresi’nde cehennemlikler, fakirleri ve yetimleri doyurmaya, böylece topluma hizmete yanaşmamakla suçlanmaktadırlar:

كَلَّا بَللَّاتُكْرِمُونَالْيَتِيمَ {17}وَلَاتَحَاضُّونَعَلَىطَعَامِالْمِسْكِينِ {18} “Hayır, hayır! Yetime ikram etmiyorsunuz. Yoksulu yedirmek konusunda birbirinizi teşvik etmiyorsunuz.”(Fecr 89/17-18) Hz. Peygamber (s.a.s.) de yetim olarak doğmuştu. O, yetimliğin günlerini bizzat Allah’n korumasında geçirmişti. Yüce Allah da Resûlüne, yetimliğinde gördüğü bu koruma ve yardımı hatırlatarak, kendisinin de yetimlere aynı şekilde davranmasını emretmektedir:

أَلَمْيَجِدْكَيَتِيماًفَآوَى {6}وَوَجَدَكَضَالّاًفَهَدَى {7}وَوَجَدَكَعَائِلاً

فَأَغْنَى {8}
فَأَمَّا
الْيَتِيمَ
فَلَا
تَقْهَرْ {9}
وَأَمَّا
السَّائِلَ
فَلَا
تَنْهَرْ {10}
وَأَمَّا
بِنِعْمَةِ
رَبِّكَ
فَحَدِّثْ {11} “(Rabbin)
seni yetim bulup ta barındırmadı mı? Seni yolunu kaybetmiş olarak bulup da yola iletmedi mi? Seni
ihtiyaç halinde bulup da zengin etmedi mi? Öyle ise sakın yetimi ezme.”
(Duhâ 93/6-11) Kur'an terbiyesi ile yetişen Allah Resulü, yetimler konusunda aldığı bu
emri, şahadet parmağı ile işaret parmağını açıp göstererek,
أنَا وكافلُ
اليَتيمِ في
الجنّةِ
هكَذَا،
وأشارَ
بالسَّبَابَ&#15
77;ِ والوُسطَى،
وفرَّجَ
بينَهُمَا. "Ben ve yetimi
koruyup gözeten kimse cennette şöyleyiz"(Tirmizî, Birr, 14, (IV, 321) sözleri
ile uygulama alanına taşımıştır. Yetimlerin himayesi konusunda daha pek çok hadis
bulunmaktadır. Yetimlerle önemli bir konu da onların mallarına karşı takınılacak tavır
konusudur.Zira genel olarak yetim denince akla her bakımdan korumaya muhtaç yetimler
gelirse de durum her zaman böyle olmamakta, bazen yetimin ekonomik durumu iyi
olmaktadır. Bu durumda onun malının da korunması söz konusudur. İslâm’dan
önce Arap toplumunda yetimler itilip kakıldığı gibi, çeşitli yollarla onların mallarına da
sahip olmaya çalışılırdı. Bu konuda genellikle yetimlerle evlenme ya da onları kendi
çocuklarıyla evlendirme yönemine başvurulurdu. Kur’an bu haksız
uygulamaya son verecek düzenlemeyi yaptı: إِنَّ
الَّذِينَ
يَأْكُلُونَ
أَمْوَالَ
الْيَتَامَى
ظُلْماً
إِنَّمَا
يَأْكُلُونَ
فِي
بُطُونِهِمْ
نَاراً
وَسَيَصْلَو&#16
18;نَ سَعِيراً

“Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler, ancak ve ancak karınlarını dolduraya ateş yemiş olurlar ve zâciren onlar ceditil;ılın bir ateşe (cehenneme)gireceklerdir.” (Nisa 4/10) Bu ayetlerin inmesi üml;zerine m üml;sl üml;manlar, himayelerindeki yetimlerin malları konusunda ceditil;ok hassas davranmaya, mallarının kendi mallarına karışmamasına üml;zen g üml;stermeye başladılar. Hatta bazıları, evlerinde barındırdıkları yetimlerin yiyeceklerini ayırdılar ve onlara ayrı bir barınak a ceditil;tılar. Zihinlerde oluşan teredd üml;tleri gidermek üml;zere Hz. Peygamber’squo;e sorular y üml;neltiler. Bunun üml;zerine şu acirc;yet indi:

1608;1614;1610;1614;1587;1618;1571;1614;1604;1615;1608;1606;1614;1603;1614; 1593;1614;1606;1616; 1575;1604;1618;1610;1614;1578;1614;1575;1605;1614;1609; 1602;1615;1604;1618; 1573;1616;1589;1618;1604;1575;1614;1581;1612; 1604;1617;1614;1607;1615;1605;1618; 1582;1614;1610;1618;1585;1612; 1608;1614;1573;1616;1606;1618; 1578;1615;1582;1614;1575;1604;1616;1591;1615;1608;1607;1615;1605;1618; 1601;1614;1573;1616;1582;1618;1608;1614;1575;1606;1615;1603;1615;1605;1618; 1608;1614;1575;1604;1604;1617;1607;1615; 1610;1614;1593;1618;1604;1614;1605;1615; 1575;1604;1618;1605;1615;1601;1618;1587;1616;1583;1614; 1605;1616;1606;1614; 1575;1604;1618;1605;1615;1589;1618;1604;1616;1581;1616;

“Bir de sana yetimleri soruyorlar. De ki onların durumlarını d üml;zeltmek hayırlıdır. Eğer onlara karışır (birlikte yaşar)sanız, sakıncası yok. Onlar da sizin kardeşlerinizdir. Allah bozguncuyu, yapıcı olandan ayırır.” (Bakara, 2/220) İşte Kur’squo;an’squo;ın yaptığı bu uyarılar, m üml;sl üml;manlar arasında, yetimlere ayrı bir yer oluşturdu."Yetim hakkı", "kul hakkı" kavramları hep üml;n planda tutuldu. Ne yazık dini ve ahlaki duyarlılığın azalması sonucu bu konuda b üml;y üml;k boşluklar yaşandığına şahit olmaktayız. Üml;lkemizde yaşanan sosyal değişim ve ekonomik sıkıntılar, ceditil;ocuklar konusunda ağır problemlerin ortaya ceditil;ıkmasına sebep olmuştur. Yaşanan i ceditil; g üml; ceditil;ler ve maddi sebepler bir ceditil;ok ceditil;ocuğu beslenme, eğitim ve barınmak problemi ile karşı karşıya bırakmıştır. Onbinlerce ceditil;ocuğun sokaklarda yaşıyor olması bu toplumun kanayan yaralarından biridir. Ceditil;ocuk Esirgeme Kurumu gibi kurumlar bu problemin üml;stesinden gelmek i ceditil;in asla yeterli değildir. Ancak toplumun şuurlu ve planlı bir sahip ceditil;ıkma hareketi konunun üml;stesinden gelme şansını sağlayacaktır. b) G üml; ceditil;s üml;zler ve Yaşlılar Doğumla birlikte getirilen fiziki zayıflık hali, annenin, yakın koruması sayesinde telafi edilmektedir. Fakat, üml;mr üml;n sonlarına doğru yaşanan zaaf, insanın ger ceditil;ek g üml; ceditil;s üml;zl üml;k d üml;nemini oluşturmaktadır. Zira artık anne-baba koruması ve şefkati sona ermiş, insan daha korumasız bir konuma gelmiştir. B acirc;zı durumlarda yaşlılar, ceditil;ocuklardan daha fazla ilgiye muhta ceditil; duruma gelebilmektedirler. İnsanın g üml; ceditil;s üml;z d üml;şmesi yalnız yaşlılık sebebiyle olmamaktadır. Hastalık ve benzeri sebepler de kişiyi üml;zel ilgi ve bakıma muhta ceditil; hale getirebilmektedir. İsl acirc;m bu tabii ve sosyal olgu karşısında gerekli üml;nlemleri almıştır. Aşırı yaşlılıktan Allah’squo;a sığınan Hz. Peygamber,(Ahmed İbn Hanbel, M üml;sned, II, 185) bir devlet başkanı olarak g üml; ceditil;s üml;zlerin ve yaşlıların bakımını üml;stlenmiştir. Bu konudaki bir hadis ş üml;yledir: Sahabelerden biri -İsl acirc;m üml;ncesi anlayışın etkisi ile olacak-

kendisinden daha güccedil;süz olanlardan üstün olduğunu düşünüyordu. Bunun üzerine Resûlüllah , "Güccedil;süz ve düşünleri araştırıp bana getirin, (ihtiyaçlarını karşılayayım). Çünkü siz ancak içinizdeki güccedil;süzler sayesinde yardım görüyor ve rızıklandırılıyorsunuz." (Ebû Dâvûd, Sünen, Cihad, 70; Tirmizî, Sünen, Cihâd, 24, Nesâî, Sünen, Cihâd, 43.23- Buhârî, Cihâd, 67) şu hadisler, İslâm’n yaşlılar ve güccedil;süzler konusuna ne kadar önem verdiğinin açık bir göstergesidir: "Küccedil;üğümüze merhamet etmeyen, büyüğümüze saygı göstermeyen bizden değildir."(Ahmed İbn Hanbel, Müsned, II, 185) “Her hangi bir genç, bir kimseye yaşlı olduğu için ikramda bulunursa, Allah o gence, yaşlılığında kendisine ikramda bulunacak birini nasip eder.” (Tirmizî, Sünen, Birr ve Sıla, 75) Hz. Peygamberin, barınağı ve maddi imkanı olmayan Muhacirleri Medine Mescidi’nin yanındaki "suffe" adı verilen mekanda iskan edip ihtiyaçlarını karşılaması önemli bir uygulamadır. Güccedil;süzler ve hastalar, askerî harekâta katılma görevinden de muaf tutulmuş olduklarını da ayrıca hatırlatmak gerekir. Kur’an ve sünnetin getirdiği bu prensipler, İslâm toplumunda, asırlar boyu süregelen uygulamalar sonucu günük hayatın bir parçası olan tabii davranışlar haline gelmiştir. Her Müslüman ailede yaşlılar daima en büyük ilgiyi ve saygıyı gören bireyler olmuşlardır. Toplumsal hayatta ise, müslüman-gayrimüslim ayırımı yapmadan tüm yaşlılar ve güccedil;süzler eşit derecede ilgi odağı olmuşlardır. Kurumsallaşma planında bu yaklaşımın en açık önemini Darülaceze oluşturmaktadır.

[İslam ve Hayat.Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)